

Pirkanmaan maakuntamuseo
TARKASTUSKERTOMUS

Vesilahti, Narva, Karholannokka

Kunta:	Vesilahti
Kylä:	Narva
Kohteen nimi:	Karholannokka
Muinaisj.tyyppi:	röykkiökalmisto
Ajoitus:	rautakausi
Rauhoitusluokka:	I
Mj.rek.nro:	922 01 0001
Sijainti:	5,5 km Vesilahden kirkosta länsilounaaseen. Karholannokka on Pyhäjärven Alhonselän niemi, jossa on kuusimetsää ja asuintai vapaa-ajanasuntojen pihapiirejä. Niemen pohjoisreunassa on sijainnut vajaat 30 röykkiötä osittain pihoiissa, osittain metsässä (29 numeroitua röykkiötä, osa tuhoutunut maankäytössä). Röykkiöt sijaitsevat pääasiassa niemen halki W-E -suunnassa kulkevan tien pohjoispuolella.
Peruskartta:	2114 06 Narva
Peruskoordinaatit:	x = 6799 148 y = 2474 572 z = n. 85 m mpy
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6804 016 i = 3313 837

Koordinaattiselite:

Merkitty peruskartalle: osa röykkiöistä on merkitty kartalle

Maastomerkintä: ei merkitty maastossa

Hoito ja kunto: osa röykkiöistä tuhoutunut osittain tai kokonaan, säilyneet röykkiöt ovat kohtalaisen hyvässä kunnossa, osin sammalpeitteisiä.

Tila- ja omistajatiedot: tarkastetun alueen tiedot:

RN:o 9:40 Saunaranta,
omistaja Maire Karttu, Vellamonkatu 3 B 23, 33100 TRE
RN:o 9:45 Metsärinne,

omistaja Aarno Salonen, p. 050-4114453
 RN:o 9:46 Kiviranta,
 Omistaja Mikko ja Orvokki Suomala, Hirsipadontie 3 C 15,
 00640 Helsinki, p. 09-86265728, 040-5736983

- Aiemmat tiedot:** Tarkastus J. Rinne 1904, kaivaus H. Salmo 1930, inventointi V. Maajoki 1039, tarkastus A-L. Hirviluoto 1965, kaivaus M. Bergström 1985, tarkastus O. Soininen 1992, inventointi j. Pukkila, V. Laakso, koekaivaus P. Kankkunen 2001
- Aiemmat löydöt:** KM 3356, KM 4198, KM 9249:1-88, KM 16860
- Tarkastus 2003**
- Löydöt:** -
- Kartat:** ote perusCD Häme, versio 99 1:20000
 1:2000 kartta röykkiöiden sijainnista (v. 1995 inventointikartta)
- Negatiivit:** -
- Diat:** -
- Digitaalikuivat:** Pirkanmaan maakuntamuseo, kulttuuriympäristöyksikkö,
 (ei luetteloitu)

Tarkastuksen suoritti:

Ulla Lähdesmäki 22.4.2003

Tarkastuksen tarkoitus:

Karholannokan alueella tehtiin arkeologinen katselmus kolmen tilan alueella (RN:o 9:40, 45 ja 46) maanomistajien otettua yhteyttä Pirkanmaan maakuntamuseoon vesijohto-, sähkökaapelointi- ja vajarakennussuunnitelmien johdosta. Katselmukseen osallistuivat maanomistajat Mikko ja Orvokki Suomala, Eero Karttu ja Aarno Salonen, kunnaninsinööri Tapio Kauppila ja rakennustarkastaja Jari lehtonen Vesilahden kunnasta sekä Ulla Lähdesmäki Pirkanmaan maakuntamuseosta. Katselmuksessa arvioitiin vesijohtolinjojen (Kiviranta ja Saunaranta), kaalelilinjan (Metsärinne) sekä varastojen rakentamismahdollisuutta (Kiviranta, Metsärinne) alueelle. Lisäksi kaivettiin koepistoja.

Kohteen kuvaus ja tarkastushavainnot:

Katselmus tehtiin kolmen tilan alueella, joissa sijaitsevat röykkiöt 16-21 (RN:o 9:40 Saunaranta), 22-25 (9:46 Kiviranta) ja 26 (RN:o 9:45 Metsärinne); osa näistä on jo tuhoutunut osittain tai kokonaan (esim. 22). Vesijohtolinjat on tarkoitus kaivaa koneellisesti n. 2 m syvyyteen niemen keskiosassa kulkevalta Narvan kylän vesijohtolinjan runkolinjalta. Tältä linjalta arvioitiin kummankin tilan asuinrakennuksen nurkalle linja, johon kaivanto voitaisiin myöhemmin tehdä. Reitillä ei sijaitse ennestään tunnettuja röykkiöitä eikä muita kivikkoja. Arvioiduille linjoille tehtiin useita koepistoja (n. 20 x 30 cm), jotka kaivettiin n. 30 cm syvyyteen. Koepistojen paikat on merkitty liitekartalle.

Kuopissa ei havaittu esihistorialliseen kulttuurikerrokseen selkeästi viittaavia jälkiä, kiveyksiä tai esineitä. Kivirannan alueelle tehdyissä koepistoissa maa oli asuinrakennuksen vieressä kahdessa pistokohdassa ruskeankeltaista moreenia. Pintanurmen alla oli n. 10 cm vahvuinen kerros, jossa oli tiilen- ja lasinpaloja ja niukasti hiiltä ja nokea. Tämä vaikutti sekundaarilta ja 1900-luvun alun asutustoiminnasta peräisin olevalta. Seurantakaivuussa saadaan kuitenkin selvemmin käsitys siitä, saattaako tässä olla sekoittuneena myös rautakauden asutus- tai muun toiminnan jälkiä. Muut Kivirannan alueelle kaivetut pistot kaivettiin vanhaan peltoon, jossa maa oli humuksensekaista peltosavea. Kyntökerroksen alta tuli esille tiivis harmaa savi.

Saunarannan alueelle kaivetut koepistot tehtiin vanhan pellon alueelle, jossa kyntökerros oli mullansekaista savea, ja sen alla maa oli tiivistä savea.

Katselmuksessa todettiin, että kaivuutyöt tulee tehdä arkeologin valvonnassa. Sähkökaapelin suunniteltu linja sijaitsee metsässä, jossa maapohja on moreenia ja luontaisesti voimakkaan kivikkoista. Sen alueelle ja vajarakennuksen suunnitellulle paikalle kaivettiin koepistoja, joissa maa oli kellanruskeaa moreenia ja vailla merkkejä nokimaasta tai muusta kulttuurikerroksesta. Myöskään esineitä ei havaittu. Kivirannan tilanne suunnitellun vajarakennuksen paikaksi parhaimpana pidettiin pihan reunasta aikaisemmin puretun vanhan navetan kivijalkaa, jolloin vaja voitaisiin rakentaa kajoamatta maaperään.

Havainnointimahdollisuudet: erinomaiset

Jatkotoimenpiteet: Katselmuksen synnä ollut vesijohtolinjahankkeen suunnitelma tulee lausunnolle Pirkanmaan maakuntamuseoon, jonka jälkeen linjat kaivetaan koneellisesti arkeologin valvonnassa. Työ sovittiin tehtäväksi maakuntamuseon virkatyönä toukokuussa 2003.

Lisätietoja: ks. Pirkanmaan maakuntamuseonlausunto maastokäyntiä koskevista hankkeista (diar./5423/2003).

Vesilahti, Karholannokka. Suunnitellun vesijohtolinjan aluetta, kuvattu Kivirannan tilan asuinrakennuksen edustalta etelään. Kuva Pirkanmaan maakuntamuseo/UL.

Vesilahti, Karholannokka. Etelästä kuvattu kohti Kivirannan asuinrakennusta tulevan vesijohtokaivannon aluetta. Kuvassa näkyvällä alueella ei sijaitse röykkiöitä. Kuva Pirkanmaan maakuntamuseo/UL.

Vesilahti, Narva, Karholannokka
U. Lähdesmäki, tarkastus 22.4.2003
1:2000

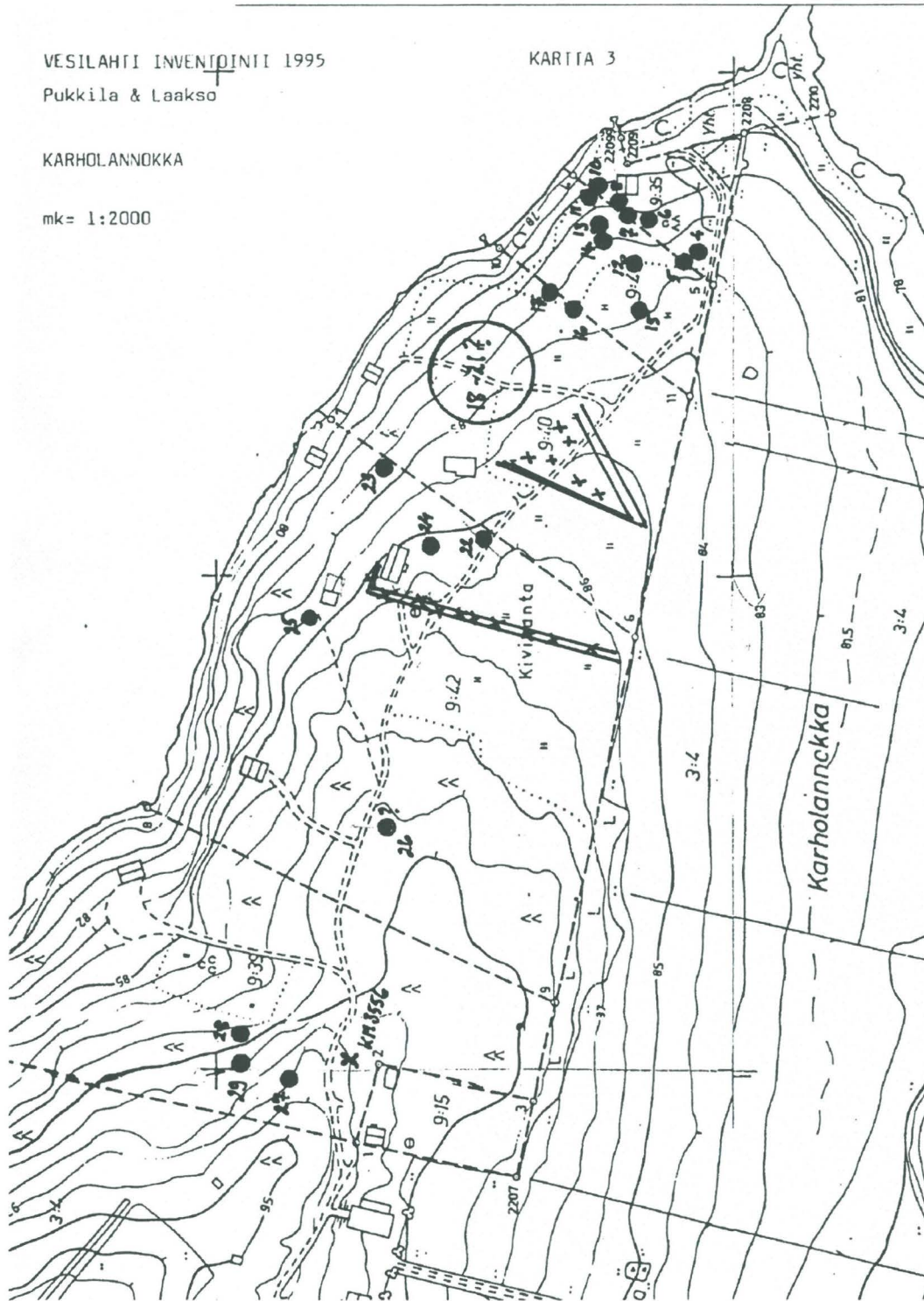
1995 inventointikarttaan täydennetty alue, johon tarkastuksessa tehtiin koepistoja

VESILAHTI INVENTOINTI 1995
Pukkila & Laakso

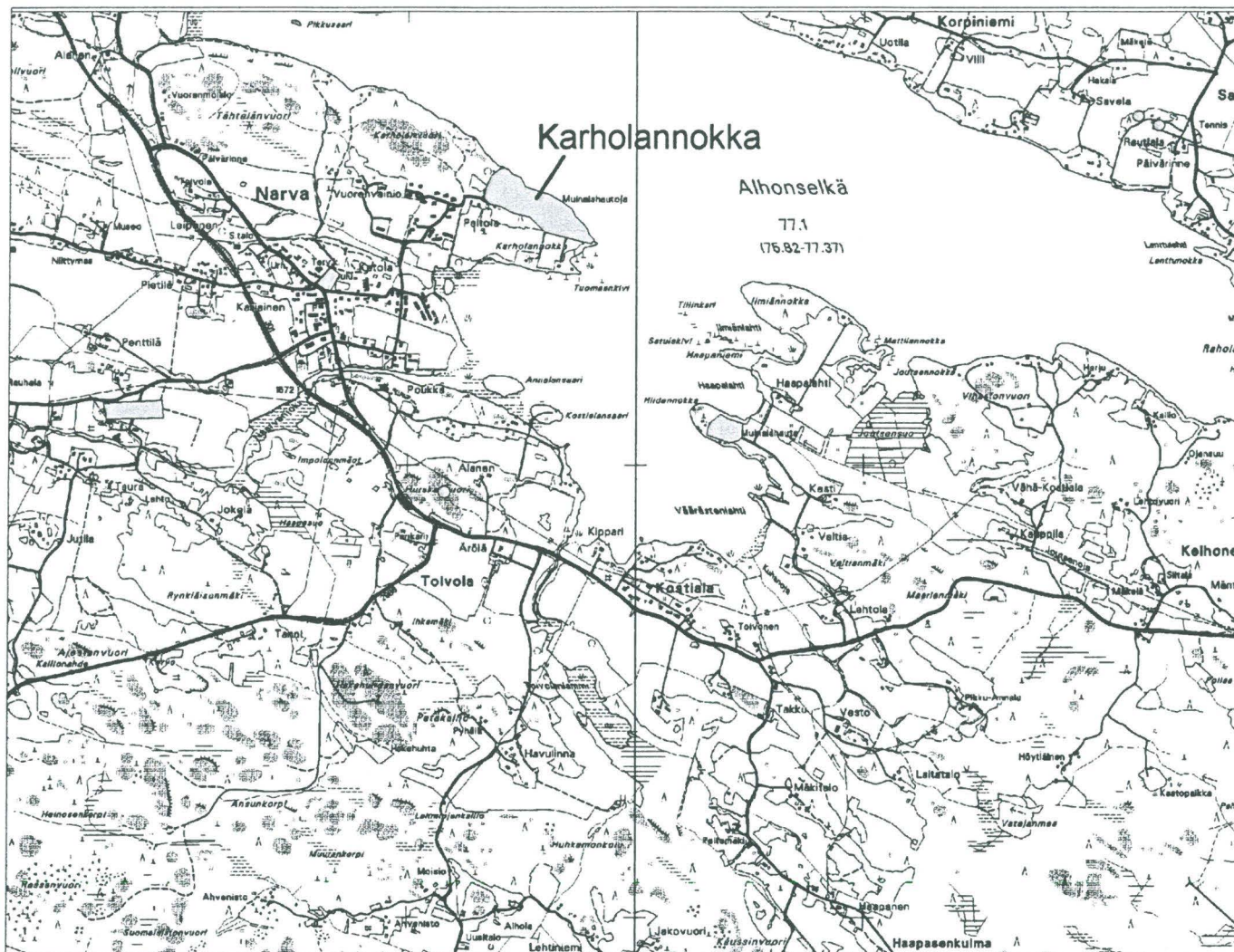
KARTTA 3

KARHOLANNOKKA

mk= 1:2000

 tarkastuksessa tehtyjen koepistojen alue
X koepisto

Vesilahti, Narva, Karholannokka
 U. Lähdesmäki tarkastus 22.4.2003
 1:20 000

Maanmittauslaitos/PiSa lupa 75/4033/1999
 PerusCD Häme